

In memoriam emeriitprofessor Anne Agur

10.11.1953–26.01.2026

26. jaanuaril lahkus meie hulgast raske haiguse tõttu Eesti juurtega Toronto Ülikooli anatoomia emeriitprofessor Anne Agur.

Anne Maria Reet Agur (Vilde) sündis Torontos ja alustas seal ka oma kooliteed. Pärast kesk-kooli lõpetamist jätkas ta õpinguid Toronto Ülikoolis, kus 1976. aastal omandas kliinilise terapeudi kraadi ning kaks aastat hiljem magistri-kraadi anatoomias. Tänu oma kliinilisele taustale ja teaduskraadile anatoomia erialal võeti ta pärast lõpetamist tööle Toronto Ülikooli anatoomia osakonda lektorina. 2001. aastal kaitses ta Toronto Ülikoolis doktoriväitekirja teemal „Architecture of the human soleus muscle: three-dimensional computer modeling of cadaveric muscle and ultrasonographic documentation in vivo“.

Rahvusvahelise tunnustuse võitnud anatoomiaprofessor Anne Agur andis 46 aasta jooksul olulise panuse kliinilise anatoomia, histoloogia, neuroanatoomia ning embrüoloogia õpetamisse ja teaduslikku uurimisse. Ta uuris põhjalikult pea- ja kaelapiirkonna anatoomiat, liikumisaparaadi anatoomiat ning neuroanatoomiat. Tema elutöö põhi-eesmärk oli anatoomia seostamine kliinilise meditsiiniga, et rakendada anatoomilisi teadmisi radioloogias, kirurgias ja valuravis. Oma pikaajalise õppetöö kaudu on ta oluliselt mõjutanud nii meditsiini kui ka hambaravi üliõpilaste väljaõpet Põhja-Ameerikas ja kogu maailmas.

Professor Anne Agur on tuntud atlasõpikute „Grant's Atlas of Anatomy“, „Essential Clinical Anatomy“ ja „Clinically Oriented Anatomy“ kaasautor ja peatoimetaja. Ta hoidis ja arendas edasi oma mentorite, silmapaistvate anatoomide Keith L. Moore'i ja

Arthur F. Dalley pärandit. Tema kaasautorlusega väljaannetes rõhutatakse anatoomiliste struktuuride tundmise vajadust ja selle kliinilist tähtsust, aidates seeläbi kaasa anatoomide ja arstide töhusale koostööle. Need atlasõpikud kuuluvad maailma enim kasutatavate anatoomiaõpikute hulka nii arsti- kui ka hambaraviõppes.

Ta on pälvinud mitmeid autasusid silmapaistva õppe- ja teadustöö eest ning olnud kõrgelt hinnatud õppejõud ja mentor. Mentorlus oli tema jaoks vastastikune teekond – igaüks on alati kellegi mentor. Ta on rõhutanud, et õppeprotsessi eesmärgiks ei saa pidada üksnes teadmiste mehaanilist edasiandmist, niisama oluline on suunavate küsimuste esitamine, erinevate vaatenurkade avamine ning üliõpilaste toetamine õppimise käigus. Mentorlus ei lõpe teadustöö kaitsmisega, see elab edasi igas vestluses, igal töökoosolekul ja igas konverentsikoridori juhuslikus arutelus, kus jagatakse teadmisi ja kogemusi. Kõige hinnalisemaks auhinnaks pidas ta 19. sajandil

detailse omanimelise anatoomiaatlase koostanud Henry Gray nimelise tunnustuse „Silmapaistva õppejõu auhinda“, mis anti talle 2019. aastal. See tunnustus kinnitas talle, et anatoomia on teadus, mis nõuab rangust, kujutlusvõimet ja sügavat inimlikkust.

Professor Anne Agur hoidis kontakte ka Tartu Ülikooli anatoomia õppejõududega. Ta on kinkinud meile väärtuslikke atlasõpikuid, mitmed kolleegid on külastanud Toronto Ülikooli anatoomia osakonda, kus on saanud ülevaade sealsest õppe- ja laboritööst. Ka ta ise on korduvalt viibinud Tartu Ülikooli anatoomia osakonnas, olnud siin kahe doktoritöö oponendiks. Tööd käsitlesid olaliigese anatoomiat, selle vigastusi ja nende raviks kohandatud operatsioonimeetodit.

Lisaks tegutses Anne Agur aktiivselt mitmes seltsis ja ühingus, neist tähtsamad on anatoomie ühendavad organisatsioonid nagu AAA (American Association for Anatomy) ja IFAA (International Federation of Anatomical Associations). Samuti on ta olnud AACA (American Association of Clinical Anatomists) liige ning aastatel 2011–2013 selle president.

Lisaks oma erialasele tegevusele panustas ta aktiivselt eestluse säilitamisse Torontos. Ta oli Torontos paikneva eesti kogukonna õppekeskuse ja üliõpilaste ühiselamu Tartu College'i ja Väliseesti Muuseumi (VEMU) juhatuses, kuulus Filiae Patriae ridadesse ning juhtis nooruses gaidide „Rajaleidjate“ rühma.

Kallid Enno, Kristina ja Erik koos Amy'ga, meie siiras kaastunne.

Kolleegid Tartu Ülikooli anatoomia osakonnast